

τά του *Zimmermann*, (σελ. 142) ὅτι ἡ τέχνη παρὰ Πλωτίνω εἶναι θρησκεία καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ καλοῦ λατρεία τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀναφερομένη. Ὁ ἐρῶν φέρεται πρὸς τὸ ἐρώμενον ἐλκόμενος οὐχὶ ὑπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ αὐτοῦ κάλλους, ἀλλ' ὑπὸ τῆς μυστηριώδους ἐν αὐτῷ παρουσίας τῆς τοῦ Ἁγαθοῦ δυνάμεως, ἣν ὁ Πλωτίνος ἐγνώρισεν ἡμῖν ἐν τοῖς προηγουμένοις ὡς χάριν ἐπιθέουσαν τῷ κάλλει. Τὸ πάθος ὃ ἐξ ἀρχῆς ἔπαθεν ὁ ἐραστής εἶναι «ἐκ σέλαος ἀμυδροῦ, ἔρωσ φωτὸς μεγάλου». (Ἐνν. VI. 7. 33) καὶ ὅσω ἀκαταληπτότερον, ὅσω ἀοριστότερον εἶναι τὸ ὀπισθεν τῶν ὠρισμένων χαρακτηριστικῶν τοῦ ἐρωμένου μαντευόμενον κάλλος τοῦ Ἁγαθοῦ, τόσον ἀκαταμάχητον τὸ θέλγητρον τόσον ἀκατάσχετος ὁ πόθος. «Καὶ μὴν ὅτου ἂν ποθεινοῦ ὄντος μῆτε σχῆμα μῆτε μορφήν ἔχεις λαβεῖν, ποθεινότατον καὶ ἐρασμιώτατον ἂν εἶη καὶ ὁ ἔρωσ ἂν ἄμετρος εἶη· οὐ γὰρ ὠρισταὶ ἐνταῦθα ὁ ἔρωσ, ὅτι μὴδὲ τὸ ἐρώμενον²⁴». Λαμβάνει δηλαδὴ ἐνταῦθα χώραν ἐν τῇ ὑψίστῃ αὐτοῦ ἐντάσει ὁ ἀπερίγραπτος ἐκεῖνος πόθος, ἡ τερπνὴ καὶ ἄπειρος περιέργεια, τὴν ὁποίαν ἄριστοι τεχνῖται ἠξέουρον νὰ διεγείρωσιν ἐπιτυχῶς καλύπτοντες οὕτως ἀμυδρῶς τὸ ἐν σώμασι κάλλος, ὥστε ἡ φαντασία τῶν θεωμένων νὰ ἐνασχολῆται μαντευομένη καὶ πλάττουσα αὐτὸ ὀπισθεν τῶν ἡμιδιαφανῶν πέπλων ἀόριστον καὶ διὰ τοῦτο ἀμέτρως καλόν.

Ἄλλ' ὅπως ἐν τῷ μερικῷ τούτῳ παραδείγματι οὕτω

24. Ἐνν. VI. 7. 32.

γενικῶς ἡ τέχνη οὐδὲν ἄλλο ποιεῖ κυρίως εἰ μὴ ἐκπνευματίζει ἐπεξεργαζομένη τὴν ὕλην μέχρι τοσοῦτου βαθμοῦ, ὥστε τὸ κάλλος τῆς ιδέας, κεκαλυμμένον τέως ὑπὸ τὸν ἀκατέργαστον, τὸν παχυλὸν τῆς φύσεως πέπλον, νὰ διαφώσκη τῶρα, διεγείρον ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου τὸ βαθὺ ἐκεῖνο συναίσθημα ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀτελείας, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς ζηλωτῆς καὶ μακαρίας τελειότητος τοῦ πνεύματος τοῦ παράγοντος τὸ τοιοῦτον κάλλος. Καὶ εἶναι ἐπομένως ἡ τέχνη καθαρτικὴ μὲν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας ἀπὸ τοῦ ρύπου τῶν κακιῶν, ἐξαρτική δὲ τοῦ φρονήματος τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἀπὸ τῶν ἀτελῶν εἰς τὰ τέλεια, ἀπὸ τῶν φθαρτῶν καὶ ἐφημέρων εἰς τὰ αἰδια καὶ αἰώνια. Διότι τὸ καλὸν τὸ ὁποῖόν τις αἰσθάνεται καὶ ἀγαπᾷ διεγείρει ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ τὴν ἐνδόμυχον τάσιν νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς αὐτό, ἀκριβῶς ὅπως ὁ ἐραστῆς ρυθμίζεται κατὰ τὸ ἐρώμενον.

Τοιαύτη ἡ καλολογία τοῦ Πλωτίνου, ὅπως ἡμεῖς τὴν ἀντελήφθημεν, ἀναδιφήσαντες καὶ παραβαλόντες πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ χωρία ἐφ' ὧν φαίνεται βασιζομένη. Ἐκ τοῦ σημείου τούτου ἐπιστρέφοντες τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς ἡμετέρας μελέτης εὐρίσκομεν, ὅτι ἐξ ὧν ἀνέγνωμεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος παρὰ τοῖς ξένοις, οὔτε πολλάς τινὰς γνώμας ἐξήρομεν ἐν ταῖς σελίσιν ἡμῶν οὔτε μακρὰ τινὰ χωρία παρεθήκαμεν. Τοῦτο συμφωνεῖ πρὸς τὴν ἀρχικὴν ἡμῶν πρόθεσιν, ἣτις ἦτο: νὰ μὴ ἐπαναλάβωμεν ὅ,τι οἱ ἄλλοι εἶπον ἐν συντόμῳ περὶ τῆς καλολογίας ἑνὸς τῶν μεγίστων φιλοσόφων τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ νὰ ἐκθέσωμεν εὐλήπτως καὶ σαφῶς τί ἡμεῖς αὐτοὶ εὔρωμεν

παρ' αὐτῷ περὶ τοῦ καλοῦ εἰρημένον καὶ πῶς τὸ ἐννοή-
 σαμεν. Ἐὰν ἔν τισι τῶν ἐρμηνειῶν ἡμῶν ἠπατήθημεν, ὅ-
 περ εἶναι λίαν πιθανόν, προκειμένου περὶ φιλοσόφου οἴ-
 ος ὁ Πλωτῖνος, θά ἡμεθα, ἐλπίζομεν, συγγνωστοὶ ὑπ' ἐ-
 κείνων ὅσοι κατανοοῦσιν, ὅτι ἐπίτηδες πρὸς ὀριστικὴν
 διευκρίνισιν τῶν μέχρι τοῦδε κακῶς ἢ ἀσαφῶς ἐρμηνευ-
 θέντων ἐν τῇ καλολογίᾳ τῶν νεοπλατωνικῶν, περιεσυνά-
 ξαμεν καὶ ἐσημειώσαμεν ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ἅπαντα
 σχεδὸν τὰ σχετικὰ πρὸς αὐτὴν χωρία ἐκ τῶν Ἐννεάδων
 τοῦ Πλωτίνου, ἀπλοποιήσαντες καὶ διευκολύναντες οὕ-
 τω τὸ ἔργον τῶν μεθ' ἡμᾶς ἐπιληφθησομένων τῆς ὀρθο-
 τέρας αὐτῶν ἐρμηνείας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Περιεχόμενα

Σχέδιασμα Είσαγωγής	7
Προλεγόμενα	27
Κεφάλαιον Α'. Ἡ διαίρεσις τῆς καλολογίας τοῦ Πλωτίνου	45
Κεφάλαιον Β'. Τὸ ἀντιληπτικὸν τοῦ καλοῦ ὄρ- γανον	51
Κεφάλαιον Γ'. Τὸ καλὸν δὲν εἶναι ἡ συμμετρία	67
Κεφάλαιον Δ'. Ἡ ὄντολογία τοῦ Πλωτίνου ..	102
Κεφάλαιον Ε'. Ἡ μεταφυσικὴ τοῦ καλοῦ παρὰ Πλωτίνω	114
Κεφάλαιον ΣΤ'. Ἡ κριτικὴ τοῦ καλοῦ δύναμις	149
Κεφάλαιον Ζ'. Τὸ τεχνητὸν καλὸν	171

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΑΘΗΜΕΡΟΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΚΑΘΗΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΟΝ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΙ
ΖΗΝΟΥ *Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ*
ΚΑΛΟΥ ΠΑΡΑ ΠΛΩΤΙΝΩ ΣΤΟΙ
ΧΕΙΟΘΕΤΗΘΗΚΕ ΣΤΗ «ΦΟΙΝΙ
ΚΗ» ΤΕΡΨΙΧΟΡΗΣ 9, Ν. ΗΡΑ
ΚΛΕΙΟ ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΤΟ ΤΥΠΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΩΝ Ι. ΣΑΡΑΤΣΗ - Γ.
ΣΚΛΗΒΑ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ 29 ΗΛΙ
ΟΥΠΟΛΗ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΘΗ
ΚΕ ΑΠΟ ΤΟΥΣ Θ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟ-
Π. ΡΟΔΟΠΟΥΛΟ ΟΡΦΕΩΣ 200
ΤΟΝ ΜΑΪΟ ΤΟΥ 1995 ΓΙΑ ΛΟ
ΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΑΡΜΟΣ ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΕΚΟΣΜΗ
ΣΕ Ο ΑΛΕΞΗΣ ΚΥΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΗ ΣΕΙΡΑ «ΜΟΥΣΕΣ»
ΚΥΚΛΟΦΟΡΤΗ

ΜΑΞΙΜΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

Περὶ θελήσεως (Πρὸς Μαρίνου ἐπιστολή -
Ζήτησις μετὰ Πύρρου)

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΥ

Ἡ φιλοσοφία τοῦ καλοῦ παρὰ Πλωτίνω

ΣΤΕΛΙΟΥ ΡΑΜΦΟΥ

Μυθολογία τοῦ βλέμματος

ΤΖΕΛΑΛΑΝΤΙΝ ΡΟΤΜΙ

Ὁ Ἀγαπημένος

ΕΛΕΝΗΣ ΛΑΔΙΑ

Ἐξ Αἰγύπτου (ἄγιοι τῶν Κοπτῶν)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΚΑΘΗΤΗΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ISBN 960-7102-68-1

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΡΜΟΣ

ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ 7, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ. 3830.604

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008